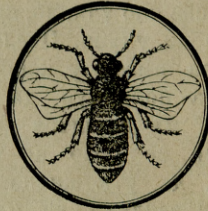

У Ср. Карловцима, 1. децембра године 1906.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

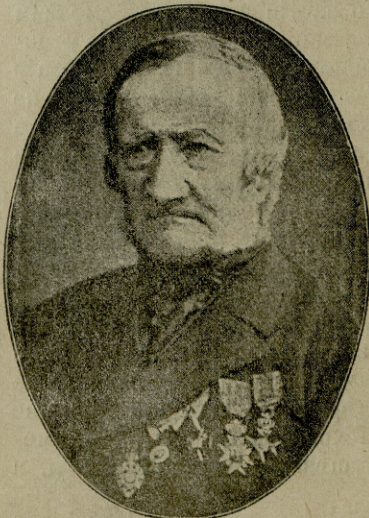
УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 12.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
X.

Dr. ЈОВАН ТЕРЗОН,

свештеник,

„отац нове ере у пчеларству и најженијалнији пчелар свијех времена“ род. се 16. јануара 1811. г. а † 26. октобра прије подне у 11³/₄ сахата 1906. г. у 95³/₄ години.

Вјечна му памет!

Слава му!

Пчеларски календар.

Декембар.

Настао је велики одмор у царству биља па и у животу пчелињем. Велики зимски одмор биће прави одмор за пчеле и пчеларе, ако је пчелар све оно учинио, што му је у календару за прошле месеце речено да учини. Пчела зими не сме никуда из кошнице, па зато мора имати у кошници све што јој срце иште. Ко се за времена побринуо да му пчеле имају добре и оплођене матице, да су му друштва довољно јака, да имају задоста добра меда који се брзо не ушећери, да је саће у у кошницама изграђено, да у кошницама нема промахе, али зато увек задоста свежа ваздуха, да му пчеле споља ништа не узнемирује, за тога пчелара и за тако узимљене пчеле биће ово зимње доба заиста прави одмор. Одмор без мира не да се замислиги, па зато нека је сада најглавија брига пчеларева, да му његове пчеле уживају у потпуном миру, јер мир нам јамчи за срећно презимљење наших пчела. Свако узнемирење долазило оно из кошнице или с поља, изазива пчеле прво, да оставе своје зимње клупче па да се ван клупчета које где по кошници посмрзавају, и друго, да сувише троше меда те да лакше добију срдобољу.

Пчеле не узнемирује само лупа, шушкање и гребанье по кошницама, него и сувише јака и влага у кошницама, покварен ваздух, јако променљива зима, сувише рано легло, ушећерен мед, безматичност и др.

Јака влага развија се у кошницама, које су направљене од сувише танких дасака а уз то имају сувише мала лета. Ваздух хоће да се поквари, ако је друштво сувише јако а кошница јако стешњена или ако је лето загушено ледом и мртвим пчелама. Жеђ се појављује у кошницама, које су сувише утопљене или ако се мед ушећери. Ко своје кошнице не утопљава и познаје мед својега краја, па узимљава пчеле на меду, који се не ушећери лако, не ће са овом невољом имати посла. Пчеле које немају задоста свежа ваздуха или пате од жеђи излећу по зими из кошнице те немилице пропадају. Исто тако и сувише рано легло јако ослаби кошнице, јер пчеле по рђавом времену и зими морају да излећу по воду, где више пропадне старих пчела, него што се младих излеже. Ко своје кошнице не утопљава јако и своје пчеле зими и сувише рано у пролеће не прихрањује, томе не ће матице сувише рано почети лећи. Не стоји да младе матице раније почињу лећи него старе. Више пута кошнице са старијим матицама имају пре и више легла него са младим матицама. Томе је узрок као што сам мало час рекао, сувише мало утопљавање, прихрањивање у невреме, мекана зима количина и каквоћа друштва у кошници и т. д. а не матица.

У свима готово пчеларским књигама читаћемо како су у зиму и сунчани зраци непријатељи наших пчела. Да ли се то пише баш из искуства, или зато што су други пре нас тако писали — не знам, али ја сам тврдо уверен, да сунчани зраци најмање узнемирују наше пчеле. Пчеле узнемирује зими топлина а не сунчани зраци. Ако је напољу топлина 4—5 степена, пчеле не ће излетати, па ма колико „зубато“ сунце завиривало у лета, а ако термометар показује 8—10 степена топлоте, пчеле ће излетати, па ма сунчани зраци и не ударили у лето. Више пута ћемо видети, како пчеле излећу из кошница, које су у хладу, а из оних, које су на сунцу не излећу. То значи, да пчеле не излећу за то, што их сунчани зраци измамљују, него за то, што их гони на излет каква нужда или потреба. Када су

Пчелињак Ђерзонов.

се пчеле једног лепог сунчаног дана добро ишчистиле, не ће сутрадан излетати ма био још лепши дан, јер не ће имати нужде. За то заклањање лета дашчицама или подизањем седала слабо помаже, јер кад сунце кошницу загреје, пчеле ће излетати ма лета и заклоњена била, па зато дашчице или уздигнута седала могу више да шкоде него што хасне, јер многа пчела која се испод дашчице или седала провукла не може више да погоди у своје лето, укочи се и пропадне. Ако дакле хоћемо да сунце пригревањем у кошнице не узнемирује пчеле, треба целу кошницу заклонити од сунца а не само лето, тако се кошнице не ће од сунца загрејати, па не ће ни пчеле излетати. Ја сам се уверио, да сунчани зраци пчелама ништа не шкоде, ако нема снега на пчелињаку, за то бих ја заклањао лета од

сунца само онда, када је снег на земљи или ако су кошнице на ветромету па ветар удара баш у лето.

Ко је по процису узимио своје кошнице, имаће преко зиме највише да пази на лета и да гони и уклања са пчелињака све што би могло пчеле узнемиравати. Снег на седалу и лету не смета ништа док се не почне јужити, али кад се почне топити и претварати у лед, треба га склањати, јер може загушити лето па упропастити кошницу.

Поред свију напомена у овом календару за прошле месеце, шта ваља чинити, па да нам кошнице добро презиме, наћи ће се у гдекојега пчелара по која кошница, којој ће у по зиме нестати меда, те ће бити пчелар приморан да у невреме коју кошницу храни. Дакако да је то лоша сведоџба за пчелара, али би још гора била, када би допустио да му пчеле умиру од глади. Кошнице које се у ово доба прихрањују, морају се преко ноћ увести у топлу собу а ујутру награг на пчелињак.

Што је зима постојанија тим боље за пчеле, јер тада мање троше меда, па су тиме боље осигуране од ердобоље. Кошнице које преко зиме имају жив лет, потроше много више меда него оне које мирују. Године 1904.—5. моје пчеле вису излетиле преко 3 месеца, па су дочекале пролеће боље и јаче него када су преко зиме сваки час излетале, јер зимња излети, ма да су како лепа дани стају живота многу пчелу.

Ако нам се која кошница ма из којега узрока учини сумњива, треба је кредом забележити, да је приликом прве пролетње ревизије прегледамо.

Б. К.

Назовиматица

(Свршетак.)

У књизи, по којој се предаје пчеларство у нашим земаљским учитељским школама стоји: „Најбоље је код таквих кошница то, да се за лијепа времена однесу у врт и ту пчелац из њих истјера. Он ће набрзо похрлити у ближњу кошницу, а носећи са собом мед, бит ће драговољно примљен. Назовиматице се не треба бојати, јер је носењем јаја слаба и надухла, те не може летјети“. Кад би то била истина код назовиматице, која је легла јаја само неколико недеља, која има мали труп, а дугачка крила, што би истом било с матицом, која 4—5 година леже јаја, која има велик труп и доста кратка крила, па ипак може превалити при рођењу

знатно дужи пут, него што би га назовиматица имала превалити до своје кошнице. Ја сам своју другу кошницу донио из врта у авлију, коју од врта раставља зграда од којих 7 м. висине, па ипак сутрадан је назовиматица у празно додано саће и даље носила јаја.

Даље у истој књизи стоји: „Безматичњак пчелац истјеран из безматична стана, летјети ће одмах на старо лето, примити ће нову матицу, те ће одмах уморити назовиматицу, а тим је кошница спасена“. Врло лако и једноставно, кад би била истина, онда не би требало кошницу са назовиматицом ни сматрати, да је болесна. Штета, што се у школске књиге увршћује ма што! Кад је писац ове књиге сигуран, да је назовиматица отешчала од лежења јаја и да се не ће моћи вратити у своју кошницу, зашто онда пушта пчеле, да одлазе у оближњу кошницу, зашто их није пустио, да се врате у своју кошницу, пак им додао матицу, кад и онако каже, да ће пчеле саме удавити назовиматицу, чим се врате у своју кошницу. Зашто губити један рој, када се на тако лак начин може одстранити назовиматица?!

3. *Да ли је опасно спајати друштво, које има назовиматицу, са другим здравим друштвом?*

Горе сам казао, да две кошнице, у којима су биле назовиматице, нисам успео по Хуберовом начину излечити, зато друге године, када сам имао опет једну кошницу са назовиматицом, нисам ни покушао, да се по Хуберовом начину решим назовиматице, него сам пчеле стресао на пољаву пред суседном кошницом, коју сам мало повукао према месту, где је била болесна кошница, једно зато, да пчеле рађе улазе у здраву кошницу, а друго да се не разилазе у обадве суседне кошнице, него само у једну. Разуме се, да сам матицу у здоровој кошници на два дана затворио. После неколико дана нађем мртву матицу пред кошницом. Прегледао сам кошницу и опазио, да у ћелицама има по више јаја и то ми је био први сигуран знак, да је назовиматица надвладала са својим друштвом праву матицу и тако место једне штете направио сам две.

4. *Може ли се ипак у којем случају додати матица оној кошници, у којој је назовиматица.*

Сваки рационални пчелар ће знати, да чим се дода матица оној кошници, у којој је назовиматица, да ће је пчеле убити. Но уза све то има један случај, у ком се може додати матица, ма да је у кошници назовиматица, а то је, кад је назовиматица истом почела нести јаја, пак се то за времена опазити и одмах дода оплођена матица. Прегледавао сам кошнице, у којима би требало, да се оплоде матице. У једној нисам могао наћи ни легла ни матице. Код многога загледања опазим на једном сату неколико јаја раштрканих амо, тамо. Будући да се зна, да и матица првог дана леже врло мало јаја, то можемо мислити, да ће назовиматица још мање лећи и према томе, да је ова назовиматица бар пред 2 или 3 дана почела нести јаја. Одмах сам додао оплођену матицу и назовиматица није даље легла јаја.

5. *Може ли се ухватиши назовиматица?*

Знамо, да се назовиматица по својој спољашности ничим не разликује од ма које друге пчеле радилице, те је између толико хиљада пчела можемо само онда ухватити, ако на њу натрапамо, када леже јаја. Једнога сам љета након дуготрајног мотрења био тако срећан, да сам ипак натрапао на назовиматицу, баш у часу, кад је турила задњи део трупа у ћелицу, да свесе јаје. Трупа је спустила у ћелицу скоро преко самих пазушаца крила, која су стајала као раширене, мало унатраг и горе пружене руке човека, који у води стоји. Врло zgodно ми је било ухватити је за крилашца и извући из ћелице и на моју велику радост опазим, да јајашце наполак вири из задњег дела трупа. Како сам је изненада шчепао за крилашца, тако се престравила, да јој је и јајашце заостало у трупу све дотле, док нисам из башче отишао у кућу, узео кавешчић и истом, кад сам је метао у кавешчић, испало је јаје на земљу. Да нисам опезио јаје у трупу, када сам је из ћелице извукао, не бих веровао, да је то назовиматица, ма да сам већ по самом поло-

жају, у ком сам је затекао био начисто, да је назовиматица. Да се нисам тако уверио, да је заиста назовиматица, не бих могао доћи до закључака, до којих сам на тај начин дошао и које ћу на крају овога чланчића изложити.

Да бих омогућио и другим пчеларима, који би имали воље за овако проматрање, изнећу укратко, како је најлакше ухватити назовиматицу. Док је пуна кошница, мислим, да је управо немогуће код комешања пчела на-трапати на назовиматицу. Истом кад рој сасвим ослаби, онда се старо саће из кошнице сасвим уклони и пусти да пчеле направе три до четири мала сатића. У такој кошници треба узети један сат на лепом и мирном даву, па га дуго проматрати, не би ли опазили назовиматицу, да тура задњи труп у ћелицу. Ако на једном сату не опазимо кроз дуже времена ништа, узмимо исто тако други и трећи сатић, па ћемо ипак морати опазити, да која пчела тури потпуно задњи дио трупа у ћелицу, а то ће свакако бити назовиматица. Нека нас не вара, ако понека пчела спушта помало труп у ћелицу, као да опонаша матицу при лежењу јаја. На овај сам начин и ја ухватио назовиматицу, а уверен сам, да ће по њему уз мало воље и стрпљивости моћи ухватити и сваки други пчелар.

6. *Има ли у кошници само једна или више назовиматица?*

Када сам ухватио и у кавешчић затворио назовиматицу, метнуо сам у кошницу празан сат, који је сутрадан био залежен, као да нисам ни ухватио назовиматицу. Да се нисам на овако очит начин уверио, да сам заиста ухватио назовиматицу, не бих сам себи веровао, да је то она била, да није додани сат освануо залежен. Ово су чињенице, које нам поуздано доказују, да је у кошници било више назовиматица. Зна се да у оној кошници, у којој назовиматица леже, има у ћелицама по више јаја. Надаље знамо, да матица првих дана иза оплођења носи мало јаја, а назовиматица по свој прилици још мање и да јој се за неколико сати не би могла разбудити воља, да носи

исто толико јаја као и она која већ неколико недеља носи јаја. Када то знамо и кад смо горе видели, да је додани празни сат преко ноћ био залежен као и од оне назовиматице, која већ дуже времена леже, онда бисмо смели, ако не тврдити, а оно бар држати, да више назовиматица леже јаја у исто време.

Сада ћу укратко поновити резултат мојих опажања:

1.) Назовиматица се може само онда из кошнице одстранити, ако на њу награнамо, кад леже јаја.

2.) Ако кошницу са назовиматицом спојимо са другом здравом, може назовиматица надвладати праву матицу и тако још једну кошницу упропастити.

3.) Матица се може додати оној кошници, у којој је назовиматица, само онда, ако назовиматица није легла јаја дуже од три дана, дакле док нема ујева.

4.) Назовиматица се може најлакше ухватити, кад је рој сасвим ослабио и кад му се додаду 3—4 оквира са напола израђеним саџем.

5.) У кошници има више назовиматица, које по свој прилици у исто време легу јаја.

Пакрац.

С. Вуксан.

Да ли у природи једина матица зна хоће ли снети женско или мушко јаје?

(Dr. Buttell-Reepen).

Већина пчеларских листова потврђује, да матица унапред зна, хоће ли снети пчелиње или трутовско јаје. Али се са противне стране чују и ови гласови: „зашто би матица била изузетак међу осталим животињама, кад друге животиње нису у стању знати хоће ли младо, које ће се родити бити мушко или женско, не може то знати ни матица. Огкуда би једина матица то била кадра, кад код ни једне животиње то не видимо? Закон, који важи за све животиње, важи и за матицу“.

Па да ли тај закон баш увек стоји? Одлучно не. Ми знамо читав низ случајева, на основу којих смо у стању — у колико је данашња наука кадра испитати — констатовати, да матица или боље рећи женка, род својега подмлатка уна-

пред одређује. Да то потврдимо не морамо тражити доказа изван рода пчелињега.

Осим наше обичне пчеле (*apis mellifica*) има у Немачкој око 450 врста пчела самица, које дакле живе засебно а не у друштву (колонијама) као наша пчела. Једна од њих т. зв. зидна пчела (*Mauerbiene-Chalicodoma*) леже често своја јаја и у старе ћелице од прошле године. Ових ћелица има две врсте: већих и мањих. У већима се легу женке, а у мањима мужјаци. Па када женка поново почне лећи јаја у старе ћелице, свагда женска јаја носи у велике, а мушка у мање ћелице. Ако ли једну од већих ћелица пократимо, дакле направимо да буде мала као оне ћелице, у којима се легу мужјаци, тада *Chalicodoma* снесе и у њу мушко јаје. *Chalicodoma* када леже ради овако: прву ћелицу донекле напуни цветним прахом и медом, рецимо рђом, на рђу снесе једно јаје и ћелицу одмах закљони, не бринући се даље за своје младо. Млада *Chalicodoma* изиђе из ћелице тек друге године, дакле пошто јој је мати давно већ умрла.

Из овога видимо, да и *Chalicodoma* одређује род својега подмлатка према величини ћелица, као што је случај и код наше пчеле. Овде дакле не може бити говора, као што код наше пчеле неки то хоће, наиме да дадиље својом пљувачком и храњењем прва разном храном одређују род младе пчеле, јер као што мало пре рекосмо *Chalicodoma* не хране дадиље, него се сама храни храном, коју јој је мати спремила и то у поклопчевој ћелици.

Још је интересантнији случај са другом врстом пчела, која се зове *Osmia*. Ова врста пчела има своје многе подврсте, које своје ћелице праве у шупљим стабљикама кушине и другим шупљим гранчицама. *Osmia* залеже увек женска јаја у ћелице са рђом, које су најдаље од улаза (лета) дакле сасвим при корену, а у предње ћелице, које су близу лета, залеже мушка јаја. Овај распоред у лежењу има своје стварне вредности. Будући се мужјаци излегу 14 дана раније, природно је да треба да су и ближе одушци (лету). Но *Osmia* не леже прво сва женска јаја па за тим сва мушка, него после једнога низа јаја у једној стаблици, почиње са другим низом у другој стаблици, дакле када је нанела низ мушких јаја у једној стаблици, почиње са низом женских јаја

у дву друге стабљике, а по томе опет са низом мушких јаја. Славни француски природњак Fabre, пустио је особито плодну врсту *Osmia* да леже јаја у стаклене цеви, које су биле удешене за тај посао. Од 1.—10. маја направила је *Osmia* у једној цеви 8 ћелица, и то: првих 7 женских и на послетку једну мушку. Од 10—17. направила је у другој цеви прво 3 женске, а за тим 3 мушке ћелице. У трећој цеви извела је, од 17.—25. маја, 3 женс. и 2 мушке ћелице. 26. маја направила је у четвртој цеви само једну женс. ћелицу, и најпосле у петој цеви извела је од 26.—30. маја, прво две женске а после 3 мушке ћелице. Свега дакле 25 ћелица, 17 женс. и 8 мушких.

Мишљење да можда спољашњи утецаји н. пр. количина хране одлучују хоће ли се из јајета излећи женка или мужјак, побио је Fabre тиме, што је из женске ћелице извадио храну, па се из ње излегла опет женка, само што је била гецава — неразвијена, а из мушке ћелице, у којој беше много хране, излегао се врло лепо развијен мужјак.

За тим је чинио Fabre и овај покушај: узео је стаклене цеви, које су биле састављене из два дела. Предњи шири део био је широк 8—12 mm, дакле довољно простран да се могу у њему извести женске ћелице. Стражњи део цеви био је широк 5—5¹/₂ mm, узан дакле да би *Osmia* могла у њему направити женске ћелице, али довољно широк за мушке ћелице. Ово је довело *Osmi*-ју у забуну, јер за да није могла по својем природном инстинкту остраг у цеви правити женске ћелице. Па шта су радиле? Неке *Osmie* затвориле су ужи део, а запремиле само шири део цеви. Друге опет *Osmie* заузеле су и ужи део цеви, и против правила излегли су се из ових стражњих раније изведених ћелица мужјаци.

Из овога закључује Fabre, а с њиме и енглески природњак Lubbock, да је тиме доказано да и код ове врсте пчела, женка унапред зна, да ли је јаје које леже мушко или женско.

Док матица неоплођена (мушка) јаја леже у веће (трутовске) ћелице, женка *Osmi*-је леже мушка јаја у мање ћелице, јер су њени мужјаци мањи него женке, као и код већине врста пчела које засебно живе. Разлика је између *Osmie* и наше пчеле, што женка *Osmi*-је сама гради ћелице.

Код пчела, које живе засебно а не у друштву као наша

пчела, мужјаци су обично мањи него женке. Само код некојих врста као н. пр. код мањаве пчеле (*Anthidium manicatum*) мужјаци су већи него женке.

Колико пута смо за ово последњих неколико година читали ово: „Берзоново учење о партеногенези — дакле да трутови постају из неоплођених јаја — не може већ ни за то стајати, што се тиме признаје да је матица кадра унапред знати хоће ли њено младо бити женско или мушко, а тога нема у целој природи, дакле не може бити случај ни са матицом, па по томе није ни учење Берзоново тачно“.

Но као што смо видели, није само матица једина кадра унапред знати и одлучивати хоће ли излећи јаје женско или мушко, него има још доста разних пчела, који исто тако унапред знају какво ће јаје снети.

Прев. Ђ. К.

Треба ли и у најсиромашнијим крајевима Хрватске његовати пчеларство, може ли успијевати, и ако не успијева, шта би се могло урадити, да напредује?

Кад је већ конгрес хрват. и срп. пчелара засио данас у главном граду миле нам Хрватске, дозволите да баш за то поведемо мало разговора о пчеларским приликама у њој. Непобитна је истина, која је не само ријечима доказивана, него и дјелима доказана, да је пчеларство једва од најјориснијих грана нашег господарског унапређења. Постављати у доба данашње питање то: треба ли његовати пчеларство? изгледало би чудновато, кад се зна, да је већ прије толико земана, — толико људи ријешило то питање са „да“.

Но кад видимо и знамо, да још и дан данас има не мало, него много и то можда најсиромашнијих крајева Хрватске, гдје се једва виде трагови најпримитивнијег пчеларења, а о напредном да не говоримо, — мислим не ће бити на одмет да о том коју кажемо.

О сиромаштву тих крајева говорити, држим, било би излишно, јер знамо да има крајева гдје оно управо влада и ондје гдје је земља плоднија а клима блажа, а камо ли не ондје, гдје земља највише пута једва сјеме врати, а клима је тако немило хладна, да те крајеве не оставља по скоро 6—7 месеци.

Испитивати узроке сиромаштва тога, није мјесто овдје али да је један не његовање пчеларења, то је сигурно. Познато је, да је славни Берлепш рекао: „пчела је стадо сиротиње.“ Па кад је она стадо сиротиње, зар да је одбацује и да за њу не мари.

Искуство нас учи, да у свако привредно унапређење своје морамо улагати а и улажемо много више капитала него у овако корисну грану господарства, — у пчеларење. Па често бива, не само да не добијемо користи, него и сам капитал тај мало по мало крњимо, док га и не изгубимо. Већина врста нашег господарства таке су природе, да у њих морамо улагати више и физичне и материјалне снаге. А код пчеларења баш треба од свега тога најмање да улажемо, — а ето ми то или не ћемо или не знамо.

Реkli смо, да се уложени капитали у друге привредне гране често и изгубе. А где код пчеларења уложени капитали никад се не губе, макар и најнезнатији били, — а при сретној руди најобилатију корист даду. Та да ти сав народ у кошници помре, зар то није огроман добитак за народ твој у кући, што си видио и научио од пчела како треба вриједно и неуморно радити, како кућу кућити, како сложено живјети и какав ред у кући подржавати.

Знамо наших крајева, гдје је неродица које године така, да се жито не може ни косити ни жети, него руком чунаш стручак по стручак из оног грчевитог земљишта, да које зрнце више сабереш за храну. Колико би ту вајдила која кошница пчела са најмањим годишњим приходом у меду, да присмочи сиротиња комадић круха, и у воску, да начини и упали божићну свјећиду.

Бјелопоље

Ст. Савић, парох.

(Свршиће се.)

Са конгреса пчеларског у краљевини Србији.

Пчеларсковоћарска задруга у Београду сазвала је II. конгрес пчелара у Београд. Исти је одржан 31. октобра (13. Нов.) о. г. уз велико учешће пчелара. Конгрес је отворио у простра-

ној дворници хотела „Славије“ преузвишени г. Милован Маринковић министар у пензији. Позвавши конгрес да се конституише, предложио је за председника г. професора Јована Живановића, што је одушевљено прихваћено. За потпредседнике акламацијом су позвани да заузму места, преузвишени г. Маринковић и г. Штигелмајер тајник пчел. друштва у Вуковару, а за секретаре Крета Мршуља уредник „Српске Пчеле“ и Марко Шаула тајник српске пчеларске задруге у Руми.

Заузевши г. Ј. Живановић председничко место, рече да му је дужност, и ако је сваком пчелару већ познато, конгресу тужну вест објавити, да је прошлога месеца умро најславнији пчелар свих времена Јован Ђерзон. Излажући говорник мишљење Ђерзоново о непогрешивости Папиној и о универзалном епископату, из кога се види да је Ђерзонова наука прицепљена на здрави разум, слушао га је конгрес стојећи и пропратио клицањем: „Слава Ђерзону... слава...!“

Предлог Преузвишеног г. Маринковића, да се поздрави Његово Величанство краљ Петар I. примљен је уз усклике: „Живео краљ Петар!“ За кратко време краљ се захвалио и пчеларима пожелео напредак.

Као изасланике конгреса срп. и хрв. пчелара у Хрватској и Славонији представио је преузвишени г. Маринковић Ф. Штигелмајера а г. Ј. Живановића и Марка Шаулу као изасланике српске пчеларске задруге у Руми и када су Штигелмајер и Шаула конгрес поздравили у име тела, која су их изаслала, приступи председнику седи архивандрит Симеон Болманац, који је дошао чак од Широта, и поздрави конгрес овако:

Ој пчелари! хајдмо пчели,
Рад је пчеле благородан,
Вредној пчели, њену раду,
Треба човек да је одан!

Све што пчели вред наноси
Што њеноме раду шкоди,
Треба знати отклањати,
И стварати што јој годи!

Мед је сладак, мед нас храни,
Од болести многе брани,
У меду је апотека,
Која даје нама лека!

Уз мед пчела восак даје,
Од кога се свећа прави
Што у храму Божјем гори,
И домаћој нашој слави!

Помозимо вредној пчели,
Подижимо дрва, цвеће,
Које пчела рад' свог рада
Свуда тражи, свуд облеће!

Ко се бави пчеларењем,
Не мож' рђав човек бити,
Он се мора у вредноћу
У честитост претворити.

Подижимо пчеларење,
И пирамо на све стране,
Јер нам бољу корист даје.
Од привредне сваке гране!

У то име, браћо, драга!
Кренимо се на рад сложни,
У слози је наша снага,
Радом ћемо бити моћни.

Родољубиви и трудољубиви архимандрит Симеон поздрављен је одушевљено од целог конгреса.

По прочитању писмених и брзојавних поздрава пчеларских друштава и пчелара из Русије, Бугарске и Србије и по закључку да им се писмено отпоздрави, прешло се предавањима. Предавао је Живановић о кардиналним тачкама рационалног пчеларства: о узимљавању, о спајању ројева у јесен и вештачком ројењу у пролеће. Предавање је саслушано са пажњом и по свршетку се повела дебата, а нарочито што се тиче величине оквира. Завршну реч узео је г. Живановић, да исправи назоре оних, који погрешно схваћају ово питање, те рече, да је истина, да су за презимљење пчела бољи већи оквири, али будући да су наше климатске прилике такве, да нам не требају већи оквири, а далеко више има других нужнијих разлога због којих су практичније кошнице са оквирима величине 26×24 цм. — остаје при свом тврдом уверењу, које је освештано дугогодишњом праксом.

Госп. Штигелмајер предавао је, да пчеларство облагорођава пчелара, те препоручује браћи у Србији, да у својој Богом благословеној земљи поред осталих грана привреде негују и пчеларство и настоје, да им се не увуче елеменат, који је нас проредио и обогатио се на нашим крвљу стеченим пољима.

Благоје Милановић предавао је о цеђењу меда трудећи се да докаже, да треба мед цедити у септембру што му нико није одобрио, јер се то противи свима главним правилима рационалног пчеларства.

Димитрије Ђирић предавао је о лажним матицама и на основу свога искуства доказује, да у једној кошници има више лажних матица. Госп. Ј. Живановић потврђује то исто. Већина се слаже, да је узалудан посао око спасавања кошнице са лажном матицом, те да је треба истрести, да се пчеле разиђу по другим кошницама.

Милан Бозовац предајући о ичелиној паши, препоручује да пчелари саде медовито дрвеће и сеју биље, кога у свом крају немају, да надохуне пашу у колико их природа не пружа.

Госп. Крста Мршуга прочитао је опширну расправу критички преглед кошница, у ком на основу својих и других пчелара опажањима износи кога система кошница више меда даје. Овој теми моћи ће се више пажње посветити док буде штампана.

Димитрије Ђирић говорио је о узроцима опадања пчеларства наводећи девет узрока, као: потискивање меда шећером из кућевне употребе, кварени медови и воскови, слабо познавање рац. пчеларства, што нема путника учитеља итд. Са говорником слаже се конгрес и уверења је, да ће се тима узроцима моћи постепено стати на пут оснивањем пчел. друштава, конгресом и министарском заштитом пчеларства. Будући да су у овом предавању у главном дотакнута питања, која је мислио изнети

г. Мршуља у предавању: *наши досадањи неуспеси*, одустало се од овога предавања. Због хладнога времена није могао г. Бозовац демонстрирати „*претеривање пчела у јесен*“ а због краткоће времена Благоје Миловановић „*израда оквирних плетара*.“

Изостало је и предавање *дра медицине г. Зега „о меду“*, јер је сиречен био доћи на конгрес. У 6 сати у вече конгрес је свршио рад и донео ове резолуције:

I.

Конгрес одлучује да се сваке године сазивају конгреси српских пчелара.

II.

Конгрес жели, да се одржава у време, када је пчеларима најлакше на конгрес доћи.

III.

Овлашћује се пчеларсковођарска задруга, да сазове III. конгрес и приправи нацрт правила за организацију савеза српских пчелара.

IV.

Конгрес жели да се учини представка министру народне привреде, да доносе закон о заштити и унапређењу пчеларства.

V.

За орган савеза српских пчелара узима се „Српска Пчела“.

Сутра дан провели су пчелари у Топчидеру, где им је приређен банкет.

Кренуше се у добри час ето и пчелари у Србији. Радујемо се томе. Сви словенски народи имају одавно своје пчеларске листове и друштва, само не Срби у краљевини Србији. Госп. К. Мршуља и Р. Ђорђевић покренуше летос лист „Српску Пчелу“ и урадише све, да се састао ево и конгрес, који ће донети плода, само треба, да се пчелари у краљевини групишу око „Српске Пчеле“ и настоје да се остваре резолуције конгреса.

М. III.

Пабирци.

— У „Hrvatskoj Pčeli“ у броју 9. 10. говори се о Берзону између осталог и ово: „Берзон је дошао и на нова открића, наиме,

да трutowска јаја не морају бити оплођена*, дакле да трutowска јаја може и неоплођена матица и дапаче свака радилица носити. У кошници су без двојбе мужаци „физиолошки бедаци“ те их мудре женке једноставно избацују из стана, „дапаче убију“.

Нијесмо знали досад, да су трutowи „физиолошки бедаци“ и да их мудре женке убијају! Хартијо! хартијо! ала си стрљива, кад таке глупости [≡] ораш да сносиш, да се по теби шкрабају!

— Нехотице је изостављено у 10. броју „Срп. Пчелара“, да је С. Вуксан учитељ из Пакраца одликован првом наградом, почасном дипломом за изложене производе пчелиње на хрв. слав. земаљ. господарској изложби у Загребу.

— У Бечу има пчеларска шксла. Ове је године било 46 слушалаца, један свештеник, 6 учитеља, 11 службеника, 4 ратара, 3 занатлије, 2 фабриканта, 2 трговца, 1 ђак, 1 газда, 4 послужитеља, 11 госпођа. Течај је трајао од 22. маја до 22. септембра. За то се вријеме могло видјети и научити како се сви послови на пчелињаку раде.

— Година 1906. врло је жалосно испала за пчеле. У Њемачкој, горњој и доњој Австрији, у Швајцарској, скоро са свијех страна туже се пчелари, да пчеле нијесу нанијеле меда скоро ништа. Тако је и у Карловцима био добитак од меда једнак нули. Радујемо се, да је ипак којегдје у нашим крајевима било меда. Шта више око Великих Радица била је година за пчеле изврсна. Пчелари не памте да су кадгод толико меда натресли као ове године. Ја морам запитати опет природњаке, да се баце на испитивање шта утјече на биљке, да су у једном крају у увобиљу медовите, а у другом крају, који је близу првоме, нема у биљкама ни капи нектара у истој години?

* Из тога би се могло извести да „не морају“, али могу бити и оплођена!!! А ми знамо да су трutowска јаја увијек неоплођена т. ј. из само неоплођених јаја развијају се трutowи.

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСНОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије 1906. — 669.

